

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome I. Alvarez De Paz In omnes libros De Vita Spirituali Eiusque Perfectione

Álvarez de Paz, Jacobo

Antverpiæ, 1620

De mirabili dignitate perfectionis, sumpta ex multiplici eius nomine, at que
ex ipsius natura. caput. 27.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49057](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49057)

*De mirabili dignitate perfectionis sumptæ
ex multiplici eius, nomine, atque
ex ipsius natura.*

Charitas suapte natura Dei amicitia est, cuius gratia, vt Thomas ait, Deus homines non iam seruos, sed amicos vocat, & eo ipso est vnio animæ cum Deo. & vnio intima supra id quod mens humana cogitare potest, si ad sui perfectionem vsque procedat. Hanc verò amicitiam ac Dei & hominis vnionem multa nomina sacris literis imposita perfectionis, significant. Perfectio christiana & spiritualis vitæ in sacris literis, sapientia vocata est, quia nihil amabilius, nihil pulchrius, nihil pretiosius hominibus aut fingi aut excogitari potest. Hoc nomē perfectioni indicidit sanctus Iob dicens: *Ecce timor Domini, ipsa est sapientia, & recedere à malo intelligentia.* Neque enim timorē seruilem sapientiã appellat, quo spiritu seruorū concepto Deum propter horrore pænæ timemus; sed illum filiorū timorem, ad quem (vt notauit Cassianus) non peccatores, sed sancti prophetice inuitantur eloquijs, dicente Psalmographo: *Time Domine omnes sancti eius: quia nihil deest timētibz eū.* Qui timor à charitatis magnitudine generatur: & in quadam verissima reuerentia erga

Q Deus

*D. Tho.
2.2.93
art. 1.*

Iob. 28.

*Cassian.
coll. 11.
cap. 13.
Psal. 33*

Deū, & in sanctissimo metu offensam aliquam
 incurrendi consistit, ille namque timor, qui
 proprius seruatorum est, non sapientia, sed
 initium sapientiae nominatur. Scriptum est
 enim: *Initium sapientiae timor Domini.* Quod
 autem initium tantum est sapientiae, non po-
 test ipsa totalis sapientia, aut sapientiae con-
 summatio existimari. Est ergo alius timor
 perfecta charitate generatus, illique insepa-
 rabiliter cohaerens, quem perfecta charitas
 foras non eiecit, sed continuo secum habere
 permittit, imò & manere gestit, qui non
 initium sapientiae, sed totalis & perfecta
 sapientia nuncupetur: a quo illa recessio à
 malo, statim exoritur, qua mens nostra à
 omni culpa se subtrahit, nō quia poenā timet,
 sed quia propter Dei amorem, vel minimum
 offensā perpetrare formidat, *Timor Domini* (sa-

Psal. 28. *ctus, permanēs in saeculum saeculi.* Hic autem filio-
 rum timor, & haec à malo recessio, quam ma-
 gnitudo charitatis gignit, & omne bonum faci-
 endum cōtinet, ab ipsa perfectione separari
 non potest: quare si timor Domini, & recessio
 à malo sapientia est, liquet quia ipsa vera
 christianae perfectio vocetur sapientia.

1. Cor. 2. At Paulus quam apertè perfectionem
 nomine sapientiae nobilitat: *Sapientiam, ali-*
loquimur inter perfectos: Sapientiam verò non
 huius saeculi, neque Principum huius saeculi,
 qui destruuntur, sed loquimur Dei sapientia

in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinauit Deus ante sæcula in gloriam nostram, ac si diceret: imperfectis & incipientibus ambulare vias Domini, initia sapientiæ proponimus, & perfectionis rudimenta prædicamus, quia necdum sunt sublimioris disciplinæ capaces: at perfectis & ex consuetudine, virtutis vias spiritualibus vestigijs tenentibus, non iam exordia sapientiæ, sed occulta & abscondita perfectionis & sanctitatis loquimur, & auribus idoneis ad audiendum ingerimus. Prædicamus inquã illis sapientiã, non huius sæculi rationibus innitentem, neq; Principum, aut sapientũ huius sæculi ratione constantem, qui doctrina spiritus obruantur, sed potius Dei sapientiã, cuius Deus ipse est magister & doctor, quam per viros spiritu suo afflatos edocet, & sanctis ac iustis mente intelligendã, & affectu ac opere amplectendo proponit. Hanc prædicamus absconditã, & veluti involutam in mysterio incarnationis vitæ & passionis & resurrectionis Christi, præparatam ante sæcula, ad glorificationem nostram; quia perfectio nihil aliud est quam imitatio Christi, cum ipse sit, quem misit pater in mundum, vt esset torius virtutis & sanctitatis exemplũ. Innumera propè sunt loca in sacris literis, in quibus perfectio, aut perfecta virtus aut perfecta iustitia, sapientia nominatur. Sapientiæ liber in

memoriam est reuocandus, in quo Dominus sub sapientiae nomine perfectam virtutem tractat, ad eius amplexum inuitat, & ipsius pulchritudinem ac praestantiam exponit.

Sapient. 7

Est, inquit, in illa spiritus intelligentia, sanctus, vnicus, multiplex, subtilis, disertus, mobilis, incoquinatus &c. omnem habens virtutem, omnia prospiciens, & qui captat omnes, spiritus, intelligibilis, mundus, subtilis. &c. Et cum sit vna, omnia potest: & in se permanens omnia innouat, & per nationes in animas sanctas se transfert, amicos Dei & prophas constituit. Spiritus Charitatis perfecte sanctus est, & animam sanctam reddit. Est vnicus in se; quia secundum naturam suam, vnum tantum donum est: & multiplex; quia profert duodecim illos fructus, & omnium est virtutum origo. Hic Spiritus est subtilis, quia omnia profundissime intuetur ac scrutatur: disertus quonia in rebus diuinis (quod non semel vidimus) linguas infantium, hoc est, hominum ignorantium & muliercularum balbutientium facit disertas: Mobilis, quia curiositatem & segnitiam pellit, & ad omnia bonum agendum instigat: incoquinatus, quia omnem iniquitatem detestatur, & exquisitissima diligentia munditiam in se possidente custodit: Spiritus iste certus est; quia Deo subiectus, & ab eo edoctus, & a prauorum affectuum obscuritatibus elongatus, sine

ulla ambiguitate quid sit agendum, quid o-
mittendum dijudicat &c. Est etiam benignus,
quia nos ad omne bonum inflammat: Stabi-
lis, quia robur & constantiam præstat: Certus,
de bono successu quia Deo fidit: Securus; nã
à summo protectore defenditur. Demum
perfecta charitas est, quæ cum in se sit vna,
ministerio virtutũ ab ea emanantiũ, omnia
potest &c. Hæc sunt perfectionis elogia no-
mine veræ sapientiæ ab Spiritu sancto nobis
exposita & proprietatibus eius ostensa.

Sed quare perfectio à diuino spiritu vocatur
sapientia? certè, quia vera sapientia est, quæ
sola homines perfectè sapientes facit, & ab
stultitia sæculi, & insipientia mundanorum
educit. At perfectio est ipsamet charitas, quæ
Dei correptionem humiliter suscipit, & di-
sciplinam virtutis diligit, & ne in aliquod cri-
men incurrat, omnes virtutes & dona Dei,
quibus fulciatur, in suam familiaritatem ad-
sciscit: ipsa igitur homines videtes, prudetes,
ac sapientes reddit; atque adeo est ipsamet
lux, ipsa peritia rerum, & ipsa sapientia. Non
est alia quam perfectio & sanctitas, quæ ho-
mines illiteratos, sine libris, sine argumen-
tis, sine disputationibus, ad quamdam ines-
cabilem cognitionem effert, & rerum non
aridam notitiam, sed saporem & expe-
rientiam concedit. Nam si humana phi-
losophia eum sapientem vocat, qui Deum
intel-

intelligit & caelestia cognoscit, & res diuinas, vt plittacus docet, nullum earum sensum habes, & magna verba pronuntians: quanto feliciori ratione erit sapiens, qui Deum intelligit, vt ex hac intelligentia, ad Deum morem, reuerentiam & amorem incitetur. Qui ita caelestia cognoscit, vt ex hac cognitione in desiderium caelestium rapiatur; qui res diuinas, non vt auis ratione expers, tractat, sed vt homo ratione vtens; qui has res exercitatione quaerit, experientia didicit, & aliquem earum haustu positus in hac vita incepit. Si iuxta humanam scientiam ille censetur sapiens, qui ex effectis rerum, causas earum principiaque deducit, quanto equius ille sapiens censendus est, qui has proximas rerum causas praetergrediens, quae a Deo ipso tanquam instrumenta mouentur, in primam causarum causam oculos injicit, & eam vt fontem omnium honorum laudat, eique vniuersarum rerum efficientiam attribuens, ob hoc illi sincerissime famulatur, ipsamque totis praecordijs adoratur: haec autem omnia perfectus habet, cum veriore notionem, rerum diuinarum & humanarum ex effectis deducimus, cum huius diuina intelligat, vt ea diligit, & cupiat, & ad seipsum transferre festinet; ita humanam cognoscit, vt diuinis postponat, & propter amorem diuinorum habere contempnat; ita causas perscrutetur, vt non in

ipis

ipsis ad bonos euentus, sed in prima re-
 rum causa confidat. O homo, tu sapien-
 tem putas magnum Theologum, qui acu-
 tē res diuinas explicat, ingeniosē dispu-
 tat, subtiliter contrariorum rationes dis-
 soluit; licet videas eum superbum, indi-
 gnabundum, vanis honoribus inhaerentem,
 & diuitias, ac dignitates, & mundanum
 splendorem aucupantem: ego verò sapien-
 tiorem fuisse existimo pauperem Franci-
 scum, aut laicum religiosum, qui nec dis-
 putare, nec profunda exponere, nec syllabas
 iungere nouit, cum videam illum humi-
 lem, mansuetum, & res diuinas, non si-
 cut picam loquacem, ad arrogantiam, ef-
 fundentem; sed eas simplici corde intelli-
 gentem, & profundissimo affectu véné-
 rantem. Qui profecto possit alteri dice-
 re: Tu scientiam habes, & ego opera vir-
 tutis habeo: Ostende mihi sapientiam tuam
 sine operibus, & ego ostendam tibi ex
 operibus sapientiam meam. Si ergo ma-
 gis operibus quam verbis credendum est,
 hunc alteri sapientia prestare credamus,
 quem sapientiæ opera sapientem demonstrat,
 non argutiæ verba sciolorū & arrogantem de-
 clarant. Nemo se seducat (ait Paulus) Si quis
 videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo,
 stultus fiet, vt sit sapiens. Sapiētia enim huius
 mundi stultitia est apud Deū. At hic qui virtutē

Iacob. 2

1. Cor. 3

Q 4

colit,

colit, puritatemq; sectatur, non sibi ipsi blauditur, non de scientia, quæ inflat, gloriatur, non splendida mundi amat, sed ea contemnendo apud mundanos stultus efficitur. Ergo hic sapiens est apud Deum, atque adeo verè sapiens, non sapientia mundi, quam Deus insipientiam reputat, sed sapientia Dei, quam mundus perperam stultitiam existimat. Vera igitur sapientia perfectio est, quæ intellectui necessariam cognitionem impertit, & ad voluntatem opera virtutis aggregat. Vbi enim sapientia ibi virtus animi, ibi constantia & fortitudo. Hi enim sapientes & perfecti sunt, qui fidem non magis verbis habent, quam rebus. Et Gregorius Nazianzenus: is, inquit, mihi sapiens videtur, qui pauca quidem de virtute verba facit, ceterarum actionibus ipsis per multa demonstravitque integritate orationi fidem auctoritatemque conciliat. Et Augustinus definiens sapientiam, dicit, eam nihil aliud esse quam pietatem; pietatem verò esse cultum Dei, cultum autem Dei fide, spe & charitate consistare, atque adeo sapientem esse, qui hæc tria perfectè obtinuerit, & secundum ea vitam suam instituerit. Vera enim sapientia non in sola notione boni & mali, quam iniqui habere possunt, & ipsi dæmones habent, sed in ea cognitione, qua malum fugimus, & bonum amplectimur, collocanda est. Si hanc

Ambr.
in 1. ad
Cor. 2.
Nazid.
orat. in
plegam
grandie
nis.

Aug.
in En-
chiridio
cap. 2.

hanc sapientiam obtineatis, quam non superba scientia, sed humilis & discreta virtus impertit, eris non mundo, sed Deo sapiens, eris simul sapiens, atque perfectus. In academia Spiritus, & in schola virtutis sūt multi, qui virtutem addiscunt, & tanquam discipuli curant ad altiora conscendere, & virtutis accipere disciplinam; & sunt pauci, qui ad perfectam virtutem vsque prouecti, sapientium nomine digni censentur, & non tam verbo quam sanctissimo actionis exemplo in virtutis magistros alijs donantur. Sapientes Dei, id est, perfecti, nunquam tam magnam virtutem ac puritatem assequuntur, quin possint maiorem assequi, & ad feliciorē sanctitatem adscēdere. Iustus ergo, nec dum perfectus dicitur, tanquam studiosis sapientiæ discipulis. Perfectio itaq; spiritualis vitæ vera sapientia est, quæ ab vtilioribus & magis necessarijs exordiens &c. Tu ergo, o religiose, qui ob amorem sapientiæ tam multa didicisti, tam subtilia legisti, tam profunda quærendo, & disputando inuenisti, & in hac improba occupatione, quam dedit Deus filijs hominum, vt occuparentur in ea, tempus impendisti, vitam consumpsisti, vires exhaustisti: expende quæso, quam sis à vera sapientia alienus, si noticiæ rerum humanarum, & diuinarum minimè virtutem iungis, & rationem disputandi sciens,

Eccl. 1.

Q 5 viam

*Lact. 3.
diuin.
inst. c. 9.*

viam humilitatis, & perfectę charitatis ignoras: nam si vera sapientia (vt dixit Lactantius) non potest cuiquam sine scientia & virtute contingere; quomodo te sapientem appello, quem scientia inflans dementatum tenet, & charitas ædificans in sui contubernium nõ retinet? Si sapientia (vt ait Nazianzenus) ad Dei amorem nos subuehit, & seruus iã amicos ac filios efficit, quanã ratione te sapientẽ existimabo, quẽ verus Deumor feruũ non nouit, & Christus nec amicum nec filiũ agnoscit? Hęc vera sapiẽtia est, malis gēre, vilia & abiecta cõtēnere; magna, nē pecclestia, cõcupiscere, & mētis puritatē cõsecrari.

Luc. 15:

*Greg.
Hom.
34. in
Euang.*

Perfectionem quidem existimo vocari drachmam, quam mulier illa euangelica primò quidem perdidit, deinde nõ sine magno labore quæsiuit, & quæsitam inuenit. Gregorius per drachmam perditam similitudinem creatoris intelligens. Et quia imago, at exprimitur in drachma, mulier drachmam perdidit, quando homo qui cõditus ad imaginem Dei fuerat, peccando, à similitudine sui conditoris recessit. Si verò perfectio est quædam similitudo Dei, qua homo veterem parentem exiit, & nouum induit, ac Christi fratrem, & Dei filium, & hæredem se exhibet, quid est drachmam perditam creatoris similitudinẽ designare, nisi ipsã perfectionem & mentis sanctitatem referre: &c. Vocatur sane drachma quoniã perfectionis qua

litas hac moneta describitur &c. Perfectio vi-
 tæ Christianæ perfectio numisma est, quo ci-
 bum animæ, delicias cælestes, immortalita-
 tis indumenta, & semper duraturam fælici-
 tatem cõparamus. Ipsa est pecunia cui obe-
 diunt omnia, quia illi obediunt cælestia atq;
 terrestria: prospera & aduersa deseruiunt,
 huic drachmæ parent vniuersa; quia nihil est
 tam arduum atque difficile, quod vera virtus
 non teneat, nihil tam magnum atq; pretio-
 sum, quod perfectio non obtineat; nihil tam
 excelsum atque sublime; quod sanctitatis ac
 puritatis animæ subterfugiat imperium. Per-
 fectio igitur drachma est, quia si drachmæ in
 pretium rerum venalium inuentæ sunt, ipsa
 perfectio, ac vitæ innocentia est, qua emi-
 mus vitam, mercamur fælicitatem, compara-
 mus regnum cælorum. Tu ergo, ô religiose,
 si necdum drachmam inuenisti, si nec dum
 ad perfectionem venisti; eam omnibus desi-
 derijs, & votis inquire, & ad eam tamquam
 ad pretium æternæ fælicitatis adspira. Certus
 sis, quoniam hoc pretium possidens, & istam
 drachmam in sinu tui cordis recondens, pau-
 pertatis votum, quod emisisti, non franges;
 sed pauperior, & Deo fidelior efficieris. Di-
 uitium scopus est, diuitias possidere, & ruus sco-
 pus est perfectionis drachmam comparare.
 Vocatur vitæ spiritualis perfectio pretiosa
 margarita, quam diligens negotiator, mar-
 garitis

garitis quærendis insistens, inuenit; & venditis omnibus quæ possidet, & in pretium eius oblati, in suum vsum vindicauit. Propter hæc meritorum compendia, in die laborat, nocte vigilar, nunc huius virtutis ætuli, nunc illi bono operi insistit; in cælum mente conscendit, & ante angelorum & sanctorum pedes procumbit, vt ab illis auxilium ad negociandum & aliquid lucrandum accipiat; ac tandem omnium rerum temporalium obliuiscitur, vt semper durarios benefactos inueniat, & cælestes facultates multiplicet. O bonus ac prudens negociator, cuius incitamentum ad lucrandum, charitas; cuius substantia, gratia; cuius scopus cælum est. Quare si negociatores terræ (vt est in Apocalypsi) flebunt & lugebunt, at hi cæli negociatores gaudebunt & exultabunt, quoniam merces eorum nunquam discedent ab eis; etsi interim aliquantulum contristabuntur, sed tristitia ipsorum conuertetur in gaudium.

Apos.
18.

Vir ergo spiritualis & iustus, qui cogitationes & desideria sua in cælum effert, & in cælestia & sempiterna sustollit, negociator est, qui margaritas quærit, cum virtutes, quibus exornetur inquit. Si enim margarite videnti sunt pulchræ, quid virtute pulchrius, quid virtute desiderabilius, quam omnes sunt magni siue parui concupiscunt? Denique melior

melior est acquisitio eius negotiatione argenti & auri, primi & purissimi fructus eius: pretiosior est cunctis opibus, & omnia quæ desiderantur huic non valent comparari.

Pro. 3.

Tunc autem negotiator iste prudens & felix pretiosam margaritam inuenit, cum perfectionem ipsam & mentis puritatem agnoscit. Hanc verò esse pretiosam margaritam

Cass. col. 23. ca. 2.

Cassianus perspicuè confiteretur, dum illud bonum quod in Dei vnione consistit (& ipsa perfectio est) omnibus virtutibus iure præponit, & à Paulo vniuersas iam virtutes habenti in desiderio adhuc esse, (quia amplius in hac vita crescere potuit) manifestè proclamat &c. Idem videtur sentire venerabilis

Beda, dum margaritæ nomine iam cælestem vitam, quæ non est alia quam vita perfecta, iam virtutem charitatis intelligit. Puto, inquit Augustinus, istam margaritam esse illam, pro qua homo negotiator describitur in Euangelio, qui inuenit vnā margaritam, & vendidit omnia quæ habebat & emebat eam. Hæc est margarita pretiosa charitas, sine qua nihil tibi prodest, quodcumque habueris: quam si solam habeas, sufficit tibi. At Bernardus clarissimè non aliud, quam perfectionem in margarita intellexit: dum ea vnitatem signari docuit. Ego, inquit, vnā hanc margaritam, nihil aliud, quàm vnitatem arbitror esse. Querit autem bonas margari-

Aug. in 1. 3. Ioan. ad c. 3.

Bern. serm. 26

tas

tas, & qui in opere salutis suae non est contentus, inferioribus bonis, sed summa quaeque excellentiora perquirit. Nihil ergo pretiosius inueniet unitate, non parcat omnibus ceteris propter eam: ieiunijs, vigilijs, orationibus

Pro. 17. audacter praeferat unitatem &c. *Gemma rarissima expectatio prestolantis, quocumque se videt prudenter intelligit, ait Sapiens.* Nam praestolans non est alius, quam iustus, qui cum desiderium cordis sui in terra non habeat, in caelo illud amplectendum esse prudenter expectat. Huius expectatio in hac vita peritio est; nam si quod habet quis, non sperat, iste non virtutes quas habet, sed ipsarum perfectionem & absolutionem, quam nondum accepit habere desiderat. Quae profecto gemma est gratiosissima, & omnium aliarum pretiosissima, pro cuius desiderio virtutis amator in quocumque negotio circumspecte iudicium gerere curat, ne rei à se concupitae possessione fraudetur. Margaritae in conchis generantur, & haec nostra pulchra margarita in concha mortalitatis inclusa continetur. Unde

2. Cor. 4. Paulus ait: habemus thesaurum istum in vas fictilibus, ut sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. Margaritae quoque à lumine caelo ex humore roscido tamquam ex materia fiunt, in quo perfectionis margarita cum illis conuenit, quae à Deo ex caelesti ac spirituali terra mirabiliter gignitur: an Deus lumine virtutis

suę hęc margaritã efficit? ita sane, quoniã ipse
 est, qui operatur in nobis velle, & perficere
 pro bona voluntate. Quid est operatur velle,
 nisi quod Deus semina virtutis inserit, &
 initia perfectionis instillat? & quid est ope-
 ratur perficere, nisi quod virtutis augmen-
 tum ipse concedit, & vilissimum hominem
 in fastigium perfectionis extollit? Hoc ope-
 ratur in nobis, non pro meritis nostris, sed
 pro bona voluntate sua, qua & nos dile-
 xit, & sibi in socios, in amicos, in filios
 aggregare constituit. An ex rore cęlesti eam
 in cordibus nostris efformat? ita quidem,
 quoniam inspiratio diuina tanquam ros in
 animas iustas descendit, & ex ea in deside-
 ria protracta, atque in opus & actionem
 prouecta gratia efficax, Dei perfectionem fa-
 cit, ipsamque abscondita quadam mutatione
 in sanctitatem ac mentis puritatem commu-
 tat. De hac inspiratione Dei, inquit Isaias:
*Expergiscimini, & laudate, qui habitatis in pul-
 uere, quia ros lucis, ros tuus, & terram gigantum
 detrahes in ruinam.* Illi quippe habitabant in
 puluere, qui terrã amabant, & pulueri terrę,
 hoc est rebus vilissimis inhęrebant, quos Do-
 minus rore lucis suę, id est, inspiratione sua
 suscitatur, & à somno vitiorũ excitatur, cum pec-
 catis & virtutibus extinctis, à morte ad vitã, & ab
 iniquitate ad sanctitatem reuocat.

Sed aliud profecto mirabilius, in hac
 mar-

Plin.
lib. 9.
c. 35.

margaritarum procreatione contingit, quod Plinius solertissimus rerum naturalium indagator, inter alia non siluit: pro qualitate scilicet rotis à concha concepti margaritarum mutari, & aut candidius puro, aut obscurius turbido rore suscepto, produci. Quod reverà nostra margaritæ perfectionis non deficit, quæ pro qualitate gratiæ sanctis concessæ, & pro vocationum discrimine, cum natura vna eademque sit, colore aut adspetu aliâ atque alia esse conspicitur. Hinc oriuntur sanctorum hominum diuersa studia actionesque distinctæ, cum tamen omnes margaritam habeant, id est, à perfecta charitate ad agendum incitentur, & ad eandem plenius habendam moueantur. Quosdam videas silentij & quietis studiosos; alios pro sollicitudinis & sancti laboris amatores. Hos amor vitæ actiuæ capit; illos verò contemplatiuæ desiderium tenet; alios vitæ miseræ admiratio succendit: quidam mansuetudine tanquam candore nitent: quidam zelo & seueritate tanquam pallore fulgent. Hi circumspectione & timore pauent: illi fiducia, & amore audent, & alij feruore & magnanimitate resplendent. Horum omnium vna charitas perfecta est, vna margarita, quam ex rore caelesti conceperunt, quam sponsam charissimam adamarunt, sed distinctus est externus adspetus, quia gratia

Dei sanctos & perfectos efficiens, non omnes eadem ratione gubernat; nec ad eadem opera perfectionis instigat, ideo Ecclesia dicitur non vno colore vestita, sed circumdata *Psal.* varietate, & in ea non omnes Apostoli, non *44.* omnes Prophetæ, non omnes Doctores, non *1. Co. 12* omnes virtutes, non omnes gratiam habent curationum, non omnes linguis loquuntur, non omnes interpretantur, & eius membra lapidibus pretiosis signata sunt, quia videlicet, sicut lapidum pretiosorum varia est virtus, ita in sanctis est actionum, studiorum, meritorumque diuersitas. Ita gratiæ ros, vnus quidem est quod ad naturam siue speciem attinet, qui in iustorum mentibus perfectionem & sanctitatem inducit; at virtute est multiplex, cum diuersos modos sanctitatis generet, & varias cæli vias in charitate contentas, hominibus cupidis suæ salutis demonstrat. Et quid amplius habent margaritæ? illud sane (inquit idem Plinius) quod solis radios fugiunt, vsu atteruntur, & incuria, atque indiligentia colore mutantur. Eadem prorsus, in perfectione tanquã in vera margarita reperio, quæ nos cautos faciant, & nõ solum à superbia, verum etiam à noxio tempore submoueant. Perfectio solis huius radios fugit, quia nõ ostentatione diligit, nõ mortaliũ laudationes aucupatur, nõ ab hominibus effectum cupiscit, quare sancti ita rebus spiritualibus

R vacant

vacant, ut tamen quantum possunt, se ab oculis humanis abscondant. Perfectio quoque nostra non est in hac vita immutabilis & incorruptibilis, sed talis, quæ nimio usu atteratur, & immoderata exercitatione exarefacatur. Quid est usu atteri? nisi imprudenti occupatione fuscari? Nam sicut vestis pretiosa inter carbones & ollas inficitur; ita mentis puritas inter seculares occupationes fœdatur, & multis laboribus acquisitus decor, vna distractione cordis amittitur. Ne ergo diuinorum obliuiscamur, & puritatem à Domino nobis datam atteramus, distractio, & immoderata occupatio fugienda est, quia perfectionis margarita imprudentia conteritur, & inani presumptione, veluti quadam ad ferrum confractione dissoluitur. In curia tandem otiositate perfectio colorem mutat, ut quæ antea erat pulchra & splendida, præ negligentia & ingnauia possidentis fusca & detestabilis existat, adeò ut sensim nobis puritas negligenter, & postea iniquè agentibus, tandem in nigredinem, & fœtorem conuertamur. Quis ergo dubitet, perfectionem margaritam esse, quæ velut gemma pretiosa splendorem, pulchritudinem, & immensum valorem habet, & ornamentum est animæ sanctæ, quo decorata, & Deo digna existimatur, & spiritibus cælestibus amabilis, & pulchra videtur.

Si ergo volumus hanc margaritam pretiosam emere, & eius nos ornare pulchritudine, necesse est, ut omnia nostra vendamus, & nos rerum omnium terrenarum cupiditate nudemus. Quid est omnia vendere? Certè non solum facultates, delicias, & honores contemnere, sed proprias voluntates, inueteratas consuetudines, pristinos mores, imò & nos ipsos pro perfectionis amore despicerè. Non sufficit, ut sis velut negotiator, sed oportet sis sicut ille, qui lapidibus pretiosis, & margaritis pulcherrimis emendis intendit. Tu si perfectionem cupis, omnibus rebus temporalibus mortuum te exhibe, & solum ad margaritas quærendas, id est, ad veras virtutes amplectendas, & perfectionem adipiscendam, viue. Tu mundo, cui pro ratione religiosi status mortuus es, amplius & perfectius mori stude, & omnia huius mundi bona tanquam mortuus, ne respicias quidem, ut Deo, & perfectioni viuas, & sanctus ac perfectus euadas. Sic eris bonus & prudens margaritarum negotiator, qui merces pretiosas compares, & res nullius valoris, quæ ad tuum statum non pertinent constanter spernas.

Proprium perfectionis est, dum in vita mortali possidetur, ut semper crescat, & non in vno statu, quasi segnis & otiosa consistat. Quod Salomon manifestè con-

R. 2 firmat:

Prov. 4. firmat, dicens: *Iustorum semita quasi lux splendens, procedit, & crescit usque ad perfectam diem.* Semita iustorum, gressus meritorum eorum, id est, bona opera & virtutes designant, quæ instar lucis dici, quam continens latitudo solis efficit, semper augetur, donec ad perfectionem æternæ vitæ perueniant.

Perfectio quidem est thesaurus, cuius possessione ditescimus; infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui vti sunt, participes facti sunt amicitiae Dei, propter disciplinæ dona commendati. Quare infinitus. Ideo protectò, quia perfectionis thesaurus omnium opum, quæ homini contingere possunt, summa est, atque compendiam. Nam si Bernardo credendum est, tres sunt thesauri quos nobis thesaurizare debemus, nempe desiderium, pietatis in corde, doctrinæ veritatis in ore, & assiduitatē perseuerantiæ in homine, pro quibus omnibus vnicus perfectionis thesaurus abundantissime sufficit. Perfectio generat desiderium pietatis, quæ definitur esse cultus Dei; quoniam omnis eius cura in hoc sita est, vt Deum adoret, & in spiritu & veritate colat, & vniuersa huic purissimo cultui aduersantia remoueat &c. Non ergo inueniri poterit thesaurus perfectionis copiosior, quæ voluntatem pietate vestiens.

*Bern lib.
sentent.*

& intellectum veritate illustrās, & utrique in bono perseverantiam impertiens, quidquid boni animæ necessarium est, abunde sup-
 peditat. Sed quod sequitur, non leuiter huius thesauri immensitatem pādīt, & scilicet eius vsum participes nos facere amicitia Dei. Nam si intima familiaritas alicuius hominis cum rege terreno est honorum & dignitatum, & magnarum diuitiarum origo; familiaritas cum rege caelesti, cuius potentia, & largitas in amicos suos est infinita, cuius boni non est initium? Quid deerit illi, qui Deum amicum habet? Cuiusnam rei indigebit, qui Deum ipsum, & eius gratiam & amicitiam possidet? Quis non magno honore illum afficiet, quem Deus in hac vita honore prosequitur, & in alia magnificat propter disciplinæ perfectæ custodiam? Hic ergo perfectionis thesaurus pæne infinitus est, qui non aliquod speciale bonorum genus, sed omnia bona animæ continet. Idcirco melior est perfectionis fructus auro & lapide pretioso, & genimina eius argento electo, quoniam eius fructus, non viscera terræ pariunt, &c. sed gratia Dei in lucem emittit, quæ simul cum misericordia est in factos eius & respectus in electos illius. Hic autem respectus Dei, respectus utriusque sapientiæ, bonitatis, & potētia, quem nā thesaurū in nostris visceribus procreabit, nisi illum qui omnis
 R 3 virtus

*Basil. in
reg. bre.
reg. 2. 36*

virtutis lucem, & pulchritudinem, & di-
tias contineat? Vnde non incongruè in-
rogatus Basilius quisnam esset thesaurus bo-
nus, ille scilicet, cui Dominus caelorum et
ignem comparauerat, respondit: sane quidem
prudentia omnis, quæ est in Christo, vni-
uersis ad gloriam Dei, thesaurus bonus est. Quo-
bus verbis nomine thesauri perfectionem
intellexit, quæ breuiter appellatur omnis
virtutis prudentia, siue sapientia: & hinc
thesaurum non auri aut argenti esse, quæ ter-
res effodiunt, & furantur: sed omnium bo-
norum spiritualium manifestissimè explicant.

*Mat. 5.
Isa. 25.
Psal. 67.*

Vitæ spiritualis perfectio sacris scripturis vo-
cata est mons, siue ille, in quem Dominus
noster Iesus Christus legem euangelicam pro-
mulgaturus adscendit, siue ille, in quo omni-
bus populis conuiuium præparauit, siue ille,
quem regius vates montem pinguem & coe-
gulatum asseruit. Augustinus dicit: Si qua-
ritur quid significet mons, bene intelligitur
significare maiora præcepta iustitiæ. Nec no-
men illius montis, qui (vt ait Hieronymus)

*Hier. in
Mat. 6. 5*

erat mons Thabor, ab hac mystica significa-
tione discedit. Thabor namque idem est, quod
electio, vel puritas & perfectionem, vt siue
quidem nostrarum actionum intendimus,
sed vt medium ad æternam vitam assequen-
dam eligimus, & nequaquam ab ipsa immu-
ditia, ac mēris puritate discernimus. At mons

ab Isaia demonstratus etiam perfectionem *Isa. 25:*
 designat, cum dicit: & faciet Dominus exer-
 cituum omnibus populis in monte hoc con-
 uuium pinguium, conuiuium vindemiæ,
 pinguium medullatorum vindemiæ defæcatæ.
 Mons, inquam, iste perfectio est, aut vita per-
 fecta, propter quam, siue Ecclesia, siue patria
 cælestis excelsa dicitur, & instar môtis sublimis
 & alta nominatur. Quis enim erat hic mons,
 nisi mons Sion, qui interpretatur aceruus, vt
 & nomen huic monti inditum perfectionem
 quoque figuratam esse declarat, quæ nihil
 aliud est (vt ex dictis colligitur) nisi quidam
 omnium virtutum & cælestium donorum
 aceruus, quem habens anima, nec famem ti-
 met, neque alicuius rei indigentiam perhor-
 rescit? Quod autem in hoc monte Dominus
 vniuersis populis conuiuium lætitiæ faciat,
 illud sancti Dauid abundè confirmat. *Fun-*
datur exultatione vniuersa terra mons Sion: quia *Psal. 47:*
 ad omnium gaudiû, & lætitiã atque emo-
 lumentum perfectio, tanquam ciuitas regis
 magni in terra fundatur, & vt imago quædã
 patriæ cælestis erigitur, &c. Ideo ait Salo-
 mon, *secura mens*, id est, virtute & sanctitate *Prou. 15*
 prædita, *quasi iuge conuiuium*. Est namque per-
 fectio mons Dei, non tantum, quia ipse vitam
 perfectam in sanctos efficit, & supra res hu-
 manas extollit, sed quia in ea Deus domum
 suam regiam exstruit, & tēplum, in quo ado-
 retur,

retur, ædificat. Est mons propter sublimitatem, qua vniuersa mundana post se relinquit, pugnis propter charitatem, qua Deum & proximum diligit; & coagulatus, seu multorum motuum congerie cõpositus, quoniam omnium virtutum altitudinem comprehendit. Est mons Selmon, in quo pax mentis acquiritur, & sensus rerum caelestium possidetur, & imagine fortis, id est, Christi, mons humana circumdatur, & virtutis vmbra protegitur. Vnde Hieronymus ait: nos autem montes & colles eos intelligamus, qui in excelsum virtutibus eleuati sunt, qui eleuati & sitiunt iustitiam &c. Et Bernardus:

Ber. ser.
54. in
Can.

Quam miserior, inquit, est diabolus, cum respicit terram, motes nihilominus quam plurimos de populo acquisitionis, habentem fide solidos, spe excelsos, charitate speciosos, cultos virtutibus, bonorum operum fructibus refertos, de rore celi tanquam de saluamento si quotidianam capientes benedictionem.

Postremum perfectionis nomen, eorum quæ exponere decreuimus, est regnum Dei, vel regnum caelorum. Dei autem vel caelorum regnum non tantum beatitudinem nobis in alia vita promissam, sed etiam perfectionem in hac vita sanctis concessam significare, Cassianus, Adueniat adueniat regnum tuum, his pene verbis explanat: Secunda petitio mentis purissimæ aduenire iam iamque regnum sui patris

Cassian.
Col. 9.
cap. 18.

patris exoptat: vel istud scilicet, quo quotidie
 Christus regnat in sanctis, quod ita fit, cum
 diaboli imperio per extinctionem fœtentium
 vitiorum de nostris cordibus pulso, Deus in
 nobis per virtutum bonam fragrantiam cœ-
 perit dominari, & deuicta fornicatione, casti-
 tas, superato furore tranquillitas, calcata in-
 perbia, humilitas in nostra mēte regnauerit:
 vel certè illud, quod præstito tēpore omni-
 bus est perfectis ac Dei filijs generaliter re-
 promissū. Eadē ratione regnū Dei (quod pro-
 fecto non est aliud quā regnū cælorum) inter-
 pretatur Chrysof. Regnum Dei (inquit) ille
 dicuntur & sancti, sicut scriptū est: & colligēt
 zizania de regno eius, hoc est, de populo Chri-
 stiano: Regnū Dei dicitur & iusticia. Tunc in-
 quit Bonauentura, regnū Dei in animā venit
 perpetuo solio stabilirū, quādo in tārū virtus
 ardētis amoris præualet in spiritu, vt non solū
 in ordinationes interiorū sensuū velocissima
 insurrectione viriliter cōprimēs, domina to-
 tius regni spiritualis appareat, sed cum virtute
 ipsius amoris ōnia acta iudicio rationis præ-
 ferātur, vt illud quod plus dilecto placere de-
 creuerit, sēper in omni actu exerceat &c. Per-
 fectio igitur est illud regnū, de quo alio loco
 affirmat cōstāter Dominus: quoniā regnū Dei
 intranose est. quod nāq; aliud regnū intra nos ip-
 los esse cōmodius dici potest, quā vera virtus
 & cumulatiſsimū meritū, vt inquit Eucherius
 quo-

*Chrysin
 imperf.
 Hō. 14.*

*Bonauent.
 in myst.
 Theolog.
 Part. 2.
 Petit. 2.*

Luc. 17.

quorum illa nos Deo perfectè subdit, ut nos regnet peccatum in nostro mortali corpore, sed Deus ipse dominetur in nobis: istud vero nos tanquam ad regnum Dei pertinentes, facit bonorum cælestium participes, & ipsa sempiternarum constituit hæredes. Hoc est illud regnum amplissimum, & omnibus sæculi imperijs præferendum, de quo Paulus

Rō. 14.

D. Thō.

ait: *Non est enim regnum Dei esca & potus, sed iustitia & pax, & gaudium in spiritu sancto.* Regnum enim Dei hoc loco (ut Thomas exponit) nihil aliud est, quàm id per quod Deus regnat in nobis, & per quod ad eius regnum æternum perueniemus. Quod sane, non est esca & potus, aut aliqua re terrena possumus esse, sed in vera, perfecta, & consummata iustitia. Hæc consummata iustitia, in qua vitæ spiritualis perfectio constituitur, cuius est nos cum Deo, & cum proximis, & cum nobis ipsis componere, regnum Dei à Paulo nominatur, quod non in aliquo bono corporis, sed in rectitudine mentis constituit.

Optimè autem perfectio regni Dei aut regni cælorum nomen accipit, quoniam eius causa Deus regnat in sanctis, & in iustorum mētibus iura regis & imperatoris exercet &c. Qui cum sit suavis & mitis, & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus se, regnum suum potius vult amoris & dulcedinis imperio regi, quàm timoris, & formidinis habere gubernare.

gubernari. Si ergo Dei aut cælorum regnum ipsam Domini regiam potestatem significet, satis congruè perfectioni attribuitur, quæ potestas supernaturalis est, à Domino in sanctorum animas transfusa, qua eas amore regit, charitate gubernat, & dulcedine quadam filijs regni seruata paulatim ex creaturis terrestribus, in mentes spirituales & cælestes transformat. In hoc quoque perfectorum regno, lumine fidei & sapientiæ videtur; nam & hi Deum contemplantur, & superna luce perfusi tantæ pulchritudinis (prout possibile est in hac vita) delectantur adspectu.

Hoc autem cælorum regnum, quod ad *Mat. 11* gloriâ summi Dei in terra agit, non obliuiosi, non otiosi, sed solliciti, sed violenti diripiunt. Violenti verò sunt, qui vim sibi inferentes (nam intra nos ipsos regnū istud quærendum est) & affectus inordinatos, ac proprias voluntates abnegantes, ipsam virtutis arcem, ac fastigium sanctitatis expugnant. Hugo, cor sanctum atque pacatum vocat regnum cælorum, vis est quedam, ait, quæ sic de corde operatur, & retinet cor fluxum, & vanum, ne perefluat in abyssum exterminij. Vis ista, seu violentia rapit regnum cælorum: nam regnum cælorum vim patitur. Nobile regnum possidet, qui cor suum possidet. Non regnat, qui in corde tuo deditus seruitutibus vitiorum, præfider *urbi-*

*Hugo.
lib. 2. de
anima
cap. 12.*

urbibus, & turbis populorum: solus
regnat, qui deposito cordis impetio ad
leges rationis ordinat totam familiam
interiorum & exteriorum. Est igitur
perfectio regnum caelorum, quod non
aggredi & expugnare debemus. Tunc
vero felices & beati erimus, qui opes perpetuas,
amplitudinem filiorum Dei & regnum
caelorum obtinebimus, quod vim patitur
& violenti rapiunt illud.

CAPVT XXIIIX.

*Quod perfectio est familiarissima
amicitia hominis, & Dei & maxima
inter animam, & Deum,*

EX nominibus quæ perfectioni tribu-
tur, eius dignitas in superioribus demo-
strata est: Nunc ex his quæ perfectioni in-
sunt, eamque circumdant, aut ex ea tanquam
ex causa procedunt, eiusdem dignitas, & ma-
gnitudo pandatur. Istorum verò illud primò
tractandū est, quod fons videtur esse, & origo
reliquorum, perfectionem intimam esse ami-
citiā, ac necessitudinem hominis perfecti
cum Deo, quē ille omnibus familiaritatibus
creatis abiectis, sibi in fidelissimum præfere-
re elegit, & in dulcissimum amicum assumpsit.
Omnis charitas etiam minima est Dei & ho-
minis